

ήτο σαφές ότι η ύγρασία, ήτις επικρατεί κατά το πλείστον του έτους εν Καρυαίς, διεπότιζε την τοιχοποιίαν. Ούτως εκαθαρίσθησαν οί άρμοί από του κονιάματος και άντ' αυτού εκαλύφθησαν δι' ειδικού μονωτικού κατά της ύγρασίας ύλικού (vandex), δι' ού έπεχρίσθη και όλόκληρος ή άνατολική πλευρά του ναού και αί γωνιαί (Πί ν. 394 β). Διά του τρόπου τούτου άπεσοβήθη πλήρως ή διεισδυσις της ύγρασίας, ώς άπεδείχθη κατά τόν έπελθόντα χειμώνα, όποτε ούδέν ίχνος αυτής παρουσιάσθη.

Μετά την στεγάνωσιν ταύτην θέλει άκολουθήσει δεύτερον στάδιον ώς πρός την μορφήν της άνατολικής ύψεως του ναού, προκειμένου νά καλυφθή τό διά την μόνωσιν χρησιμοποιηθέν ύλικόν.

Μ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ

*

ΑΝΑΣΚΑΦΗ ΒΑΣΙΛΙΚΗΣ ΔΙΟΥ

Διά δαπάνης της Φιλοσοφικής Σχολής του 'Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και υπό την διεύθυνσιν του ύπογραφομένου συνεχίσθη και κατά τό έτος τουτο ή άνασκαφή της παλαιοχριστιανικής βασιλικής του Δίου (βλ. ΑΔ 20 (1965): Χρονικά, σ. 477 κ.έ.). Είς την άνασκαφήν έβοήθησαν οί τελειόφοιτοι της Σχολής κ. Γ. Γούναρης και αί δδ. Παναγιώτα Γκουράσα και Παναγιώτα 'Ασημακοπούλου.

Η έφετινή άνασκαφή περιωρίσθη κυρίως είς την άποκάλυψιν και διερεύνησιν του δυτικώς της βασιλικής εκτεινομένου χώρου, όπου πέρυσι διεπιστώθησαν τοίχοι βαίνοντες παραλλήλως και καθέτως πρός αυτήν.

Έπειδή πρόκειται ώς γνωστόν, περί δύο έπαλλήλων βασιλικών, έγένετο κατ' άρχάς διά δοκιμαστικών τάφρων είς πολλά σημεΐα του χώρου προσπάθεια καθορισμού της στάθμης, είς την όποιαν εύρίσκετο ένδεχομένης τό δάπεδον του τυχόν ύπάρχοντος αϊθρίου της άρχαιοτέρας βασιλικής (Α). Όλοι αί έρευναι, και ιδιαιτέρως αί έξωτερικώς και παραλλήλως πρός τόν δυτικόν τοίχον του νάρθηκος και είς την στάθμην του δαπέδου της βασιλικής Α ένεργηθείσαι, ούδέν άπέδωκαν. Δέν είναι άπίθανον μετά την καταστροφήν της βασιλικής Α και την έπ' αυτής ίδρυσιν της νεωτέρας βασιλικής (Β), τό αϊθριον της πρώτης νά κατεστράφη ολοσχερώς. Την άποψίν μου αυτήν ένισχύει ή άποκάλυψις κατά την βορείαν πλευράν του άνασκαφέντος χώρου στενομήκους διαμερίσματος (διαστ. 16 x 3.40 μ.), του όποιου τό εκ κεραμεικού κονιάματος δάπεδον εύρίσκεται

είς την αυτήν πρός την του νάρθηκος της βασιλικής Α στάθμην (Πί ν. 395 α). Έπί του δαπέδου του διεπιστώθησαν διάφοροι άδιάγνωστοι κατασκευαί. Τίνα προορισμόν είχε τό διαμέρισμα τουτο δέν είναι δυνατόν νά καθορισθί. Κατά την ίδρυσιν της βασιλικής Β και την νέαν διαμόρφωσιν του πρό αυτής εκτεταμένου χώρου και τό τμήμα τουτο του άρχαιοτέρου αϊθρίου έπληρώθη πιθανώς διά κρημνισμάτων και άλλων χωμάτων, καθ' όν τρόπον κατεχώσθησαν συστηματικώς και όλα τά έρείπια της πρώτης βασιλικής. Κατά τό μέσον του βορείου έξωτερικού τοίχου άπεκαλύφθη είσοδος, πλ. 2.40 μ., διατηρούσα τόν μαρμαρινον αυτής ούδόν.

Τό αϊθριον

Η άποκαλυφθείσα λωρίς, άποτελοδσα τό βορειον σκέλος στοās, συνεχίζεται με τό αυτό πάντοτε πλάτος (3.40 μ.) πρός Δ. και Ν. περιβάλλουσα εκ τών τριών πλευρών άκανόνιστον παραλληλόγραμμον χώρον (Πί ν. 395 α' Σχ έ δ. 1). Τό νότιον σκέλος της στοās, μήκους επίσης 16 μ., διατηρείται σχετικώς είς καλύτεραν κατάστασιν (Πί ν. 395 β). Η έπίστρωσις του δαπέδου αυτού είναι ψηφιδωτή, συνισταμένη εκ μεγάλων σχετικώς ψηφίδων τά δέ χρώματα περιορίζονται είς λευκόν, μαύρον και έρυθρόν. Όλον τό δάπεδον περιβάλλεται κατά τάς πλευράς διά πλατείας λευκής ταινίας, ήτις και έγκαρσίως βαίνουσα διαιρεί τουτο είς δύο διάχωρα (Σχ έ δ. 2). Έκάτερον παραλληλόγραμμον διάχωρον περιβάλλεται υπό στενωτέρας μαύρης ταινίας. Είς τό άνατολικόν έγγράφεται λευκός σταυρός με διαπλατυνομένας τάς άκμάς τών κεραιών (Πί ν. 395 γ). Τά εκ τών κεραιών του σταυρού και του πλαισίου δημιουργούμενα τέσσαρα παραλληλόγραμμα χωρίζονται διά λεπτής διαγωνίου γραμμής είς όρθογώνια τρίγωνα, έξ ών τών μέν έξωτερικών αί ψηφίδες είναι έρυθραί, τών δέ έσωτερικών μαύραι.

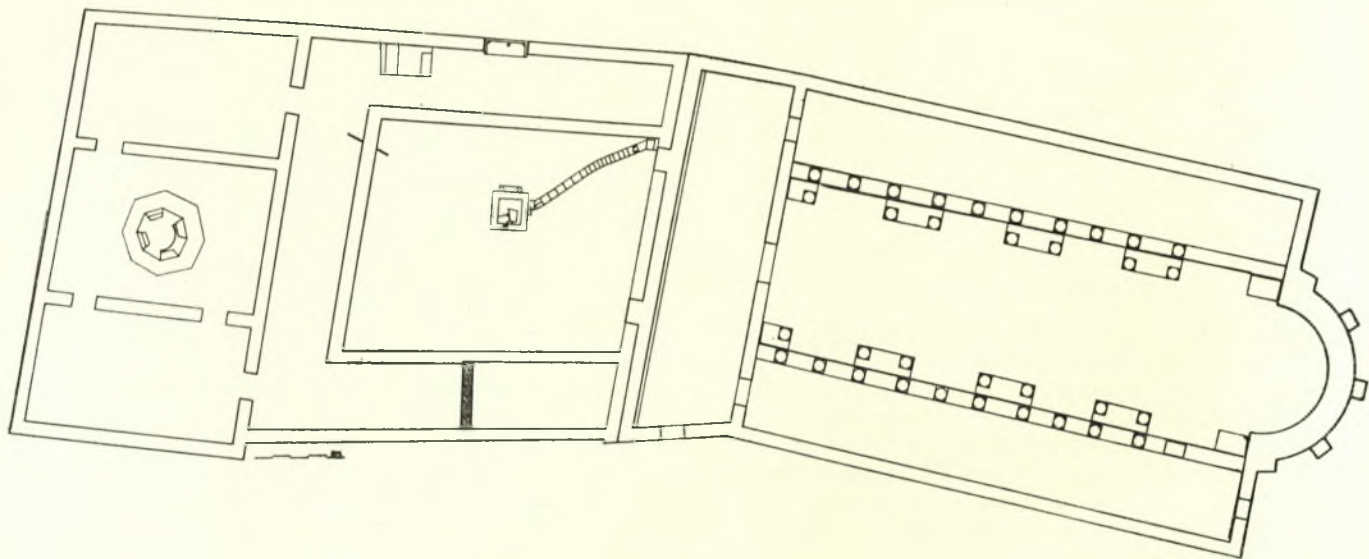
Τό δυτικόν διάχωρον κοσμεΐται διά ρόμβου, του όποιου τό περίγραμμα είναι μαύρον, ένθ' του έμβαδου αί ψηφίδες είναι λευκαί. Τό κέντρον ποικίλλεται δι' έρυθρού τετραγώνου, είς του όποιου τάς πλευράς έφάπτονται κατά κάθετον έννοϊαν έρυθραι έλλειψεις. Τό ψηφιδωτόν τουτο διακόπτεται υπό προχείρου νεωτερικού τοίχου (Πί ν. 395 β).

Κατά τάς εργασίας άπελευθερώσεως του χώρου εκ τών κρημνισμάτων και της έρεύνης περί αυτόν, διεπιστώθησαν κατά την έξωτερικήν παρεϊάν του βορείου τοίχου του σκέλους τουτου της στοās μεγάλοι πλίνθοι μετά κεραμεικού κονιάματος, τμήματα κτιστών τόξων, βάσεις τινές και τεμάχια

κίωνων, ἀποκεκρουμένον ἰωνικὸν κιονόκρανον καλῆς τέχνης (Πί ν. 396 β) κ. ἄ., ἅπαντα προερχόμενα ἐκ καταπεσοῦσης τοξωτῆς στοᾶς. Ἐπίσης ἐκτός καὶ ἐντός τοῦ χώρου εὐρέθησαν τεμάχια ὑάλων ἐκ φεγγιτῶν, ἐξαρτήματα κλείθρου θύρας καὶ πολλαὶ ψηφίδες ἐξ ἐντοιχιῶν ψηφιδωτῶν. Τὰ εὐρήματα ταῦτα εἰς ἄλλην περίπτωσιν ἐνδεχομένως νὰ μὴν εἶχον μεγάλην σημασίαν. Τώρα ὁμως δίδουν ἀφορμὴν νὰ σκεφθῶμεν: Μήπως με-

θέσις του κατὰ τὴν ΝΔ. πλευρὰν τοῦ νάρθηκος.

Δὲν εἶναι ἄλλωστε ἄγνωστος, ἂν ὄχι συνήθης, ὁ περιορισμὸς τῶν στοῶν ἢ μιᾶς στοᾶς τοῦ αἰθρίου ἀπὸ τὸν κεντρικὸν ὑπαιθρον χῶρον αὐτοῦ διὰ κιγκλίδων μετὰ θυρῶν μεταξὺ τῶν μετακιονίων, ὡς ἐπὶ παραδείγματος εἰς τὰς βασιλικὰς Φιλίππων Α, Τύρου, Νόλης κ. ἄ. (βλ. Ἄ. Ὀρλάνδου, Ἡ ξυλόστεγος βασιλική, σ. 109). Ἐπομένως δυνάμεθα μετ' ἀσφαλείας νὰ συμπεράνωμεν, βάσει

Σχέδ. 1. Κάτωσις τῆς βασιλικῆς Β τοῦ Δίου μετὰ τοῦ αἰθρίου καὶ τοῦ βαπτιστηρίου

ρικὰ τμήματα τῆς στοᾶς, ἥτις δὲν ἐξετείνετο καὶ κατὰ τὴν πλευρὰν τῆς εἰσόδου τοῦ ναοῦ, ἦσαν κλειστὰ, χρησιμεύοντα ὡς βοηθητικοὶ χώροι; Διότι μεταξὺ τῶν κρημνισμάτων καὶ ἐπὶ τοῦ ψηφιδωτοῦ δαπέδου τοῦ νοτίου σκέλους τῆς στοᾶς διεπιστώθησαν διάφορα καὶ ἐκκλησιαστικῆς χρήσεως ἀντικείμενα. Ὑάλινα δοχεῖα, ὀρειχάλκινον διάτρητον ἔλασμα εἰς μορφήν *tabula ansata* μετὰ τὴν ἐπιγραφὴν:

ΥΠΕΡ ΜΝΗΜΗΣ ΘΕΚΛΑΣ

(Πί ν. 396 α), ἐξ οὗ ἐκφεύγει ἄλυσις μετ' ἐνδιαμέσου σταυροῦ, ἐκ τῆς ὁποίας θὰ ἐξηρτᾶτο λυχνία, θραύσματα πηλίνων ἀγγείων, ἐπίμηκες σιδηροῦν ἀγκιστρον θύρας, ὡς καὶ ἐξαρτήματα κλείστρου. Πάντα ταῦτα δηλοῦν ὅτι τὸ νότιον τοῦλάχιστον σκέλος τοῦ τριστώφου ἐχρησίμευεν εἴτε ὡς διακονικόν, εἴτε ὡς σκευοφυλάκιον, τοῦθ' ὅπερ προϋποθέτει χῶρον κλειστὸν καὶ ἠσφαλισμένον. Συνηγορεῖ ὑπὲρ τῆς ἀπόψεως αὐτῆς καὶ ἡ

καὶ τῶν ἀνωτέρω περιγραφέντων εὐρημάτων, ὅτι τοῦλάχιστον ἡ κιονοστοιχία τοῦ νοτίου τμήματος τοῦ τριστώφου ἦτο κλειστὴ καὶ ἠσφαλισμένη.

Ἡ στέγη τῆς στοᾶς ἦτο μονόρρικτος καὶ ξυλίνη, καλυπτομένη διὰ κεράμων. Τμήματα τῆς στέγης ταύτης μετὰ κεράμων στρωτήρων καὶ καλυπτῶν καθὼς καὶ ἀπηνθρακωμένων ξύλων εὐρέθησαν ἐπὶ τοῦ δαπέδου τῆς νοτίας στοᾶς.

Τὸ ὑπαιθρον τμήμα τοῦ αἰθρίου, εἰς σχῆμα τετραγώνου παραλληλογράμμου ἐλαφρῶς ἀκανόνιστον (12.60 x 11.90 μ.) καὶ με ΒΔ. κατεύθυνσιν, εἶχεν ἄλλοτε τὸ δάπεδον αὐτοῦ ἐστρωμένον διὰ πλακοστρώσεως, τῆς ὁποίας μόνον τὸ ἐν διαλύσει ὑπόστρωμα, συνιστάμενον ἐξ ἀσβέστου καὶ ἄμμου, διατηρεῖται εἰς τινὰ σημεῖα.

Ἡ κρήνη τοῦ αἰθρίου

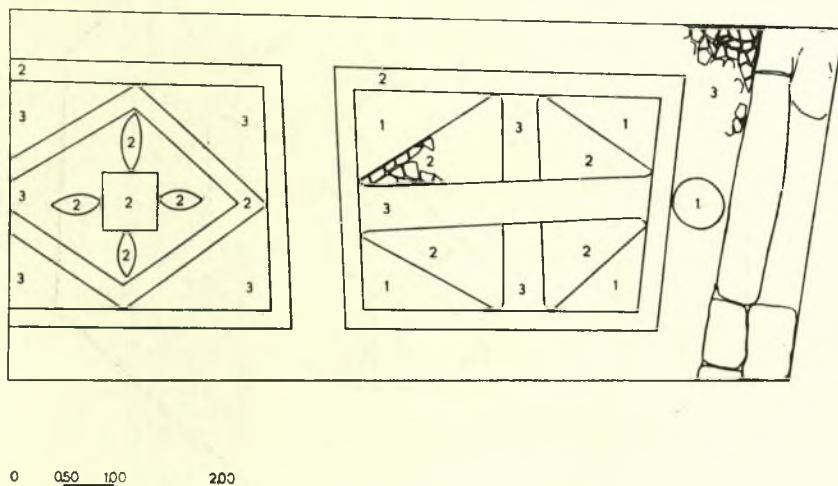
Κατὰ τὸ κέντρον καὶ πρὸς τὸ βόρειον σκέλος τῆς τριπλεύρου στοᾶς, ἀπεκαλύφθη ἀπέχουσα ἐξ αὐτοῦ 4.50 μ., ἐνῶ ἐκ τοῦ νοτίου 6.50 μ., τετρά-

γανος ἐν κατόψει φιάλη, διαστάσεων 2x2 μ. (Σχέδ. 1· Πί ν. 396 γ). Εἰς τὸ κέντρον αὐτῆς ὑπάρχουν κατασκευαὶ ἐξυπηρετοῦσαι τὴν παροχὴν καὶ τὴν ἀποχέτευσιν τοῦ ὕδατος. Οὕτω κατὰ τὴν δυτικὴν πλευρὰν ἀνεφάνη στενὴ ἀβλαξ ἡμικυλινδρικής τομῆς προεκτεινομένη ὑπὸ τὸν ἐξωτερικὸν τοῖχον τῆς πλευρᾶς αὐτῆς. Πρὸς τὴν

ὑψοῦτο ἐπὶ μαρμαρίνου ποδὸς λεκάνη μετὰ ἢ ἄνευ στροβίλου.

Τὸ βαπτιστήριον

Ἐκ τὴν δυτικὴν πλευρὰν τοῦ τριστώφου τοῦ αἰθρίου (Πί ν. 395 α· Σχέδ. 1) δύο εἰσοδοί, ἀνοιγόμεναι εἰς τὸ βόρειον καὶ νότιον τμήμα τοῦ

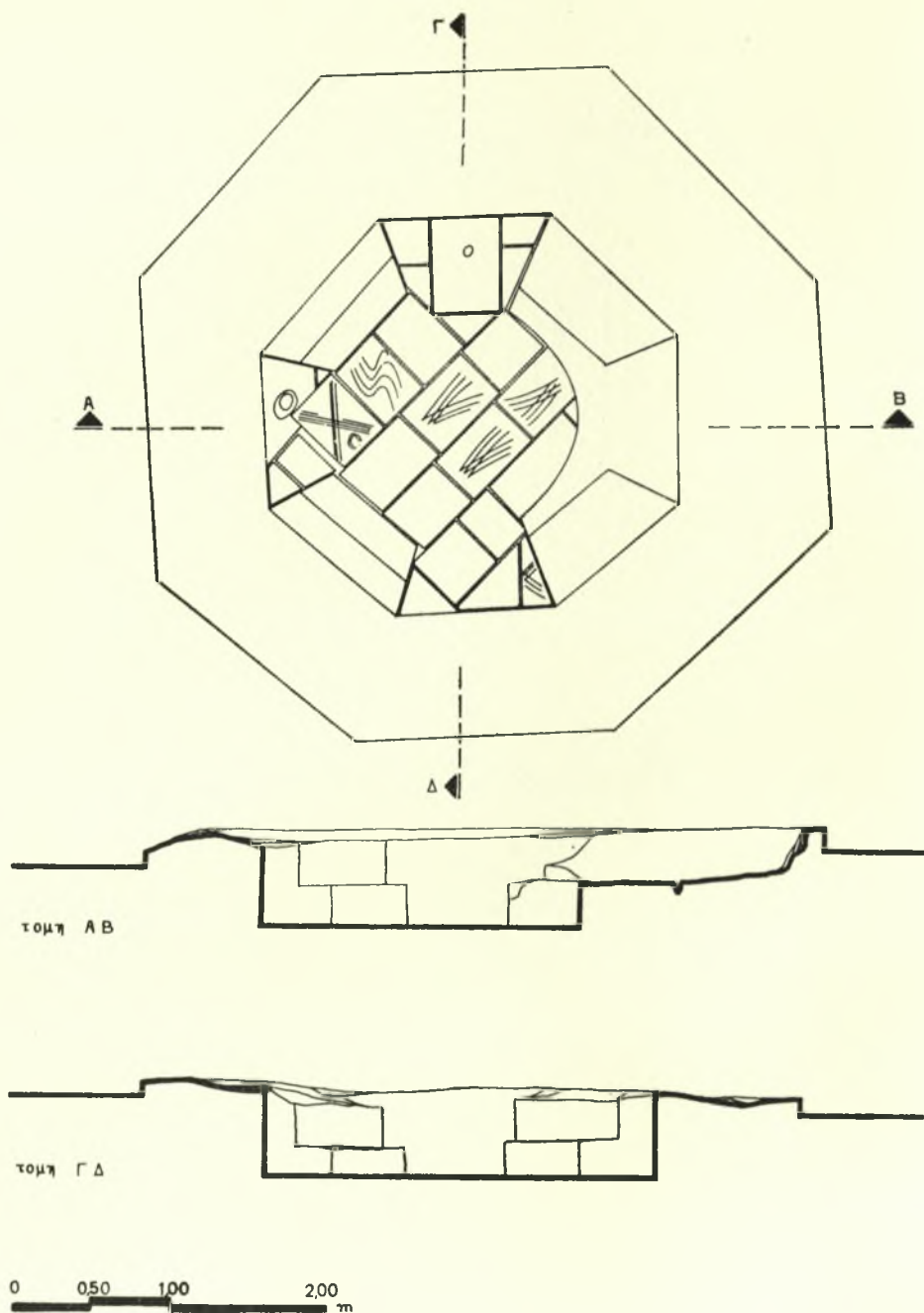
Σχέδ. 2. Σχέδιον ψηφιδωτῆς διακοσμήσεως τοῦ νοτίου σκέλους τῆς στοᾶς τοῦ αἰθρίου τῆς βασιλικῆς Β τοῦ Δίου

παροχὴν ὕδατος σχετίζεται καὶ τὸ ἀναφανέν κατὰ χώραν εἰς τὴν βορείαν πλευρὰν τοῦ δυτικοῦ τοίχου τοῦ αἰθρίου τμήμα μολυβδίνου σωλήνος, κυκλικῆς τομῆς, ὃ ὁποῖος διαπερᾷ τὴν βάσιν τοῦ τοίχου καὶ ἔχει κατεθυσιν πρὸς τὴν κρήνην (Σχέδ. 1· Πί ν. 397 α). Ἐκ τῆς ἀνατολικῆς πλευρᾶς αὐτῆς ἐξέρχεται ὑπογείως ἀποχετευτικὸς κτιστὸς ἀγωγός, τομῆς τετραγώνου καὶ διαστάσεων 0,50 x 0,50 μ. περίπου, κεκαλυμμένος διὰ μεγάλων πλίνθων, ἀπολήγων εἰς τὴν ΒΑ. γωνίαν τοῦ αἰθρίου (Πί ν. 395 α). Ἐνταῦθα ἐκβάλλει εἰς τετράγωνον φρεάτιον, διαστάσεων 0,46 x 0,50 μ. Ἐντὸς αὐτοῦ εὐρέθῃ ἀποκεκρουμένη κατὰ τὰς τρεῖς πλευρᾶς μαρμαρίνη ἐσχάρα ἔχουσα εἰς τὸ κέντρον ἐλαφρὰν ἐκβάθυσιν, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνοίγονται ἐν σχήματι ρόδακος ἐπτὰ ὀπαί (Σχέδ. 1· Πί ν. 397 β).

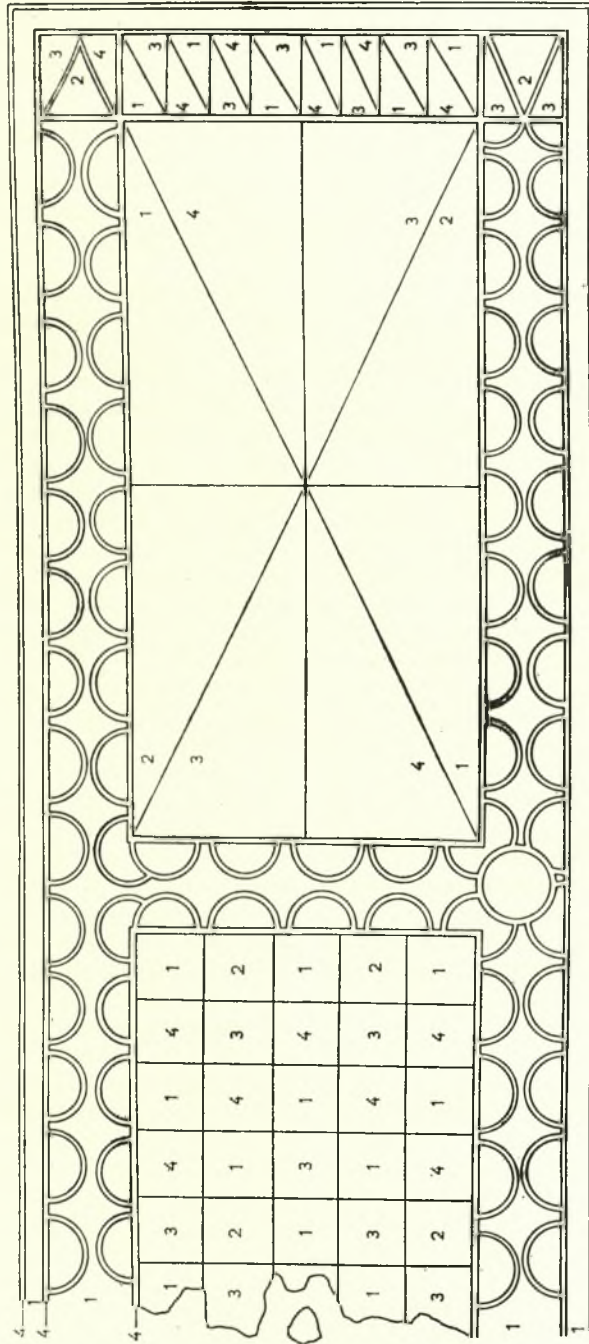
Ποίαν μορφήν εἶχεν ἡ φιάλη εἶναι δύσκολον νὰ λεχθῆ μετ' ἀσφαλείας, ἔνεκα τῆς μεγάλης καταστροφῆς τῆς ἀνωδομῆς αὐτῆς. Ἐν τούτοις τὰ στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα διετηρήθησαν, ἐπιτρέπουν νὰ ὑποθέσωμεν, ὅτι αὕτη συνίστατο ἐκ κτιστῆς τετραγώνου δεξαμενῆς, ἀπὸ τοῦ κέντρον τῆς ὁποίας

ἐσωτερικοῦ τοίχου αὐτῆς, ὀδηγοῦν εἰς ἀνεξάρτητον ἐκ πρώτης ὄψεως καὶ ἰσοπλατές σχεδὸν πρὸς τὸ αἶθριον καὶ τὴν βασιλικὴν κτίσμα, ἔχον τοὺς αὐτοὺς ἐξωτερικοὺς τοίχους καὶ ἀποτελοῦν ὀργανικῶς ἐν σύνολον μετ' αὐτῶν. Ἐσωτερικῶς διὰ δύο ἐγκαρσίων τοίχων διαιρεῖται εἰς τρία διαμερίσματα, διαστάσεων τοῦ μέσου 11,20 x 7,90 μ., τοῦ βορείου 11 x 6,50 μ. καὶ τοῦ νοτίου 11,30 x 6,40 μ., ἅτινα ἐπικοινωνοῦν μετὰ τοῦ κεντρικοῦ, βορείως μὲν διὰ μιᾶς, νοτίως δὲ διὰ δύο εἰσόδων. Ἡ μέχρι τῶν θεμελίων καταστροφή τοῦ κτίσματος ἐξηφάνισεν ὄλην σχεδὸν τὴν πλακόστρωσιν τῶν διαπέδων. Ἐκ τῶν ἐλαχίστων ὑπολειμμάτων διαπιστοῦται ὅτι αὕτη συνίστατο ἐκ μαρμαρίνων λευκῶν καὶ βαθυχρῶμων σχιστολιθικῶν τετραγῶνων πλακῶν, τοποθετημένων ἐναλλάξ.

Εἰς τὸ κέντρον τοῦ μέσου διαμερίσματος, τὸ ὁποῖον ὡς ἐδηλώθη εἶναι καὶ εὐρύτερον τῶν ἐκατέρωθεν αὐτοῦ, ἀπεκαλύφθη κτιστὴ ὀκταγωνικὴ κολυμβήθρα. Αἱ πλευραὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ ὀκταγώνου εἶναι ἄνισοι μετὰξὺ των, μὲ διαφορὰν 1 μ. περίπου εἰς τὰς ἐξωτερικὰς καὶ 0,25-0,80 μ. εἰς τὰς ἐσωτερικὰς (Πί ν. 397 γ·

Σχέδ. 3. Κάτωπις και τομαι της οκταγωνικής φιάλης του βαπτιστηρίου της βασιλικής Β του Δίου

Σχέδ. 4. Σχέδιον ψηφιδωτοῦ τοῦ βορείου κλιτύου τῆς βασιλικῆς Β τοῦ Δίου

Σχέδ. 3). Ἡ κάθοδος εἰς τὴν κολυμβήθραν, τῆς ὁποίας ὁ πυθμὴν εἶναι ἐστρωμένος διὰ λευκῶν πλακῶν, ἐγένετο διὰ τεσσάρων κλιμάκων, ἐκάστης ἐχούσης δύο βαθμίδας. Κατὰ μεταγενεστέραν μετασκευὴν ἡ ἀρχαία μορφή τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς κολυμβήθρας μετεβλήθη, ἐπικαλυφθεισῶν διὰ κτιστοῦ ἡμικυκλίου τῶν δύο ἀνατολικῶν κλιμάκων. Ἄγωγος παροχῆς ὕδατος δὲν εὑρέθη. Διεπιστώθη μόνον ἀποχευτική ὁπή κατὰ τὴν βορείαν πλευράν.

Ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῆς κατόψεως (Σχέδ. 1) τὸ τριμερές βαπτιστήριον, καταλαμβάνον κατὰ πλάτος ὄλον τὸ πρὸ τῆς βασιλικῆς καὶ τοῦ αἰθρίου τμήμα, παρὰ τὴν ΝΔ. κατεύθυνσιν, ἡ ὁποία σημεῖοται καὶ εἰς τὸ αἶθριον καὶ εἰς τὸ βαπτιστήριον, εὑρίσκεται ἐπὶ τοῦ κατὰ μῆκος ἄξονος αὐτῶν.

Ἡ τοιαύτη θέσις τοῦ βαπτιστηρίου ἐν σχέσει πρὸς τὸν ναὸν καὶ τὸ αἶθριον εἶναι σπανία, ἀλλ' ὄχι καὶ μοναδική, ὅπως μαρτυροῦν τὰ βαπτιστήρια τῶν βασιλικῶν τῆς Skhira (Τυνησία), τῆς Ἀκυληίας, τοῦ Παρέντζο κ. ἄ. (βλ. Α. Khatchatrian, *Les baptistères paléochrétiens*, Paris 1962, 142, εἰκ. 35-57, εἰκ. 369 α-370, ὅπου καὶ ὅλη ἡ σχετικὴ βιβλιογραφία). Μοναδικὴ εἶναι, νομίζω — ἐγὼ τοῦλάχιστον δὲν ἔχω ὑπ' ὄψιν ἄλλα ὅμοια παραδείγματα —, ἀφ' ἑνὸς ἡ σχέσις τοῦ τριμεροῦς καὶ αὐτονόμου βαπτιστηρίου τοῦ Δίου πρὸς τὸ ἐπίσης αὐτόνομον αἶθριον, ἀφ' ἑτέρου ἡ ὀργανικὴ θέσις αὐτοῦ καθ' ὄλον τὸ πλάτος τοῦ δυτικοῦ τμήματος τοῦ συγκροτήματος τῆς βασιλικῆς, ὅπου ὑψοῦται ὡς αὐτοτελὲς κτήριο με τυφλοὺς ἢ διατρήτους διὰ παραθύρων τοὺς ὕψηλους δυτικούς τοίχους. Κατ' ἀκολουθίαν, οὔτε πρόσοψις τοῦ αἰθρίου ὑπῆρχεν οὔτε πρόπυλον, ὡς εἴθισται, ἡ δὲ προσπέλασις πρὸς αὐτὸ ἐπετυγχάνετο εἴτε διὰ τοῦ νάρθηκος τῆς βασιλικῆς εἴτε διὰ τῆς μοναδικῆς εἰς αὐτὸ εἰσόδου κατὰ τὸ μέσον τοῦ βορείου τοίχου. Ἐάν καὶ τὸ βαπτιστήριον εἶχε τὰς αὐτὰς δυνατότητας προσπελάσεως, μό-

νον δηλαδὴ διὰ τοῦ νάρθηκος καὶ τῆς εἰσόδου τοῦ αἰθρίου, δὲν δυνάμεθα νὰ βεβαιώσωμεν. Ἴσως ἡ μέλλουσα σκαφικὴ ἔρευνα διαφωτίσῃ τὸ σημεῖον αὐτό.

Ἐρευναι εἰς τὰς βασιλικὰς

Παραλλήλως πρὸς τὰς ἀνωτέρω ἐργασίας, συνεχίσθη ἡ ἔρευνα καὶ εἰς τὸ νότιον κλίτος τῆς ἀρχαιοτέρας βασιλικῆς (Α) καὶ τῆς νεωτέρας (Β).

Εἰς τὴν βασιλικὴν Α διεπιστώθη ὅτι ἡ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἀποκαλυφθεῖσα τοιχογραφία εἰς τὴν ΝΔ. γωνίαν τοῦ νοτίου κλίτους (ΑΔ 20 (1965): Χρονικά, σ. 477, Πίν. 596 β) συνεχίζεται καθ' ὄλον τὸ μῆκος καὶ τὸ διατηρούμενον ὕψος τοῦ ἐξωτερικοῦ νοτίου τοίχου. Δὲν ἐπεχείρησα τὴν ἀποκάλυψιν τῶν τοιχογραφιῶν ἐκ τοῦ φόβου, μήπως παραμένουσαι ἀπροστάτετοι καταστραφῶσι. Κατὰ τὴν στρωματογραφικὴν ἐκσκαφὴν τοῦ τμήματος τούτου εὑρέθησαν ἐντὸς τῶν κρημνισμάτων καὶ εἰς διάφορα ὕψη πολλὰ θραύσματα μαρμαρίνων ἀρχιτεκτονικῶν μελῶν, σιδηροὶ ἥλοι καὶ πέντε χαλκᾶ νομίσματα τοῦ 5ου αἰῶνος.

Εἰς τὸ νότιον κλίτος τῆς βασιλικῆς Β ἀπευπώθη σχηματικῶς τὸ εἰς ὄχι καλὴν κατάστασιν ἀποκαλυφθὲν ἐν μέρει πέρυσσι ψηφιδωτὸν δάπεδον. Συνίσταται τοῦτο ἐκ πλειόνων διαχώρων (σφύζονται μόνον δύο) περιβαλλομένων καὶ διαχωριζομένων ὑπὸ πλατείας ταινίας ἐξ ἀντιπῶτων ἡμικυκλίων καὶ ταινίας zig-zag με προοπτικὴν ἀπόδοσιν (Σχέδ. 4).

Τὸ ἐν ἐκ τῶν διατηρουμένων διαχώρων ποικίλλεται διὰ τετραγῶνων ἀβακιδίων πολυχρῶμων (ἐρυθρῶν, βαθέως κυανῶν, κιτρίνων, ροδίων) τὸ δὲ ἕτερον διαιρεῖται διὰ καθέτων, ὀριζοντίων καὶ διαγωνίων γραμμῶν εἰς ὀρθογώνια ποικίλων χρωματισμῶν τρίγωνα ἐναλλάξ καὶ ἀντιστρόφως τοποθετημένα (Σχέδ. 4).

ΣΤ. ΠΕΛΕΚΑΝΙΔΗΣ

*

Διών. Ἀνασκαφή βασιλικῆς: α. Γενικὴ ἄποψις τοῦ ἀνασκαφέντος χώρου μετὰ τοῦ αἵθριου, τῆς φιάλης καὶ τοῦ βαπτιστηρίου. Δεξιὰ διακρίνεται τὸ ἀρχαιότερον δάπεδον, β. Τμῆμα τοῦ αἵθριου μετὰ τῆς νοτίου στοᾶς τῆς βασιλικῆς Β, γ. Τὸ ψηφιδωτὸν δάπεδον τῆς νοτίας στοᾶς τοῦ αἵθριου τῆς βασιλικῆς Β

ΣΤ. ΠΕΛΕΚΑΝΙΔΗΣ

Δίον: α ΄Αλυσις εις ἐνεπίγραφον ἔλασμα ἐκ χριστιανικῆς λυχνίας, β. Ἴωνικόν κιονόκρανον ἐκ τῆς νοτίου στοᾶς τῆς βασιλικῆς Β, γ. Τμήμα τοῦ αἰθρίου τῆς βασιλικῆς Β μετὰ τῆς φιάλης

ΣΤ. ΠΕΛΕΚΑΝΙΔΗΣ

Δίον: α. Μολύβδινος άγωγός ύδατος τής φιάλης. β. Άποχευτευτικός άγωγός τής φιάλης μετά του φρεατίου και τής μαρμαρίνης έσχάρας. γ. Ή όκταγωνική κολυμβήθρα του βαπτιστηρίου τής βασιλικής Β

ΣΤ. ΠΕΛΕΚΑΝΙΔΗΣ